

PRAWO GOSPODARCZE PUBLICZNE

Kazimierz Strzyczkowski

SERIA AKADEMICKA

WYDANIE

7

PRAWO GOSPODARCZE PUBLICZNE

Kazimierz Strzyczkowski

SERIA AKADEMICKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

7

Stan prawny na 1 września 2022 r.

Wydawca
Dagna Kordyasz

Redaktor prowadzący
Joanna Ołówek

Opracowanie redakcyjne
Aleksandra Naęcz-Zienkiewicz

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8286-693-3
7. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Rozdział I	
Prawo gospodarcze publiczne – miejsce w systemie prawa	17
1. Geneza	17
2. Podział prawa gospodarczego: publiczne i prywatne prawo gospodarcze	18
3. Przedmiot regulacji prawnej	21
4. Funkcje prawa gospodarczego publicznego	24
5. Systematyzacja prawa gospodarczego publicznego.....	28
Rozdział II	
Źródła prawa gospodarczego publicznego	37
1. System źródeł prawa gospodarczego publicznego.....	37
2. Źródła prawa Unii Europejskiej.....	39
3. Źródła międzynarodowego prawa gospodarczego	42
4. Źródła krajowego prawa gospodarczego publicznego.....	43
Rozdział III	
Zasady prawa gospodarczego publicznego	51
1. Pojęcie	51
2. Rozróżnienie celów i zasad prawa gospodarczego publicznego	52
3. System zasad prawa gospodarczego publicznego	54
4. Konstytucja gospodarcza UE	62
5. Zasady krajowego prawa gospodarczego publicznego	73
6. Zasady konstytucji gospodarczej RP.....	85
Rozdział IV	
Gospodarcze prawa podstawowe i ich ochrona	107
1. Wprowadzenie	107
2. Gospodarcze prawa podstawowe Unii Europejskiej.....	114
3. Gospodarcze prawa podstawowe w prawie RP.....	117

Rozdział V

Podmioty ingerencyjnej działalności w dziedzinie gospodarki	127
1. Organy ustawodawcze	128
2. Kompetencje Unii Europejskiej	129
3. Organy władzy wykonawczej RP	130
4. Administracja gospodarcza	132
5. Tendencje rozwojowe administracji gospodarczej	135
6. Europeizacja administracji gospodarczej	142
7. Inspekcje państwowe	149
8. Terenowa administracja rządowa o właściwości ogólnej	149
9. Samorządowa administracja gospodarcza	151
10. Pośrednia administracja gospodarcza	152
11. Agencje	152
12. Samorząd gospodarczy	156
13. Przedsiębiorstwo publiczne	161
14. Pomocnicy administracji	162

Rozdział VI

Funkcje organów administracji gospodarczej	165
1. Policja gospodarcza	166
2. Reglamentacja gospodarcza	170
3. Regulacja gospodarcza	176
4. Kontrola gospodarcza	181
5. Nadzór gospodarczy	183
6. Kierownictwo gospodarcze	191
7. Programowanie i planowanie gospodarcze	192
8. Wspieranie gospodarki	193

Rozdział VII

Środki i prawne formy działania administracji gospodarczej	199
1. Wprowadzenie	199
2. Pojęcie środków (instrumentów) i prawnych form działania administracji gospodarczej	201
3. Środki (instrumenty) prawne administracji gospodarczej	202
4. Środki współdziałania (komitologia)	212
5. Otwarta metoda koordynacji	214
6. Środki nieformalne (informacyjne)	215
7. Prawne formy działania administracji gospodarczej	216
8. Prawne formy działania administracji Unii Europejskiej	217
9. Wybór prawnych form działania administracji gospodarczej	219
10. Katalog i klasyfikacja prawnych form działania administracji gospodarczej	220
11. Umowa partnerstwa publiczno-prywatnego	228

Rozdział VIII

Prawo działalności gospodarczej	237
1. Wprowadzenie	237
2. Podstawy prawne działalności gospodarczej	238
3. Cele (podstawy aksjologiczne) prawa działalności gospodarczej	240
4. Zasady prawa działalności gospodarczej	240
5. Zasada swobody przedsiębiorczości w prawie UE	249
6. Wykonywanie zawodu jako działalność gospodarcza	252
7. Pojęcie działalności gospodarczej	255
8. Pojęcie przedsiębiorcy	259
9. Obowiązki przedsiębiorców	262
10. Podjęcie działalności gospodarczej – wymóg legalizacji działalności gospodarczej	263
11. Prawo przedsiębiorcy do uzyskania interpretacji indywidualnej	267
12. Rodzaje działalności gospodarczej	269
13. Wolna działalność gospodarcza	269
14. Reglamentowana działalność gospodarcza	271
15. Regulowana działalność gospodarcza	280
16. Kontrola działalności gospodarczej przedsiębiorcy	282
17. Formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej	286
18. Działalność gospodarcza i usługowa osób zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	289
19. Formy organizacyjne działalności gospodarczej przedsiębiorców zagranicznych	297

Rozdział IX

Prawo publicznej działalności gospodarczej	301
1. Wprowadzenie	301
2. Pojęcie działalności gospodarczej państwa	303
3. Podstawy prawne publicznej działalności gospodarczej	305
4. Prawo Unii Europejskiej	305
5. Prawo krajowe	315
6. Pojęcie zadania państwa	316
7. Działalność gospodarcza państwa w świetle gospodarczych praw podstawowych	319
8. Brak legitymacji (konkurencyjnej) działalności gospodarczej państwa i jednostek samorządu terytorialnego	323
9. Przedsiębiorca publiczny jako forma publicznej działalności gospodarczej w prawie RP	325
10. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego	331
11. Gospodarka komunalna	332

12. Formy organizacyjno-prawne gospodarki komunalnej	337
13. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego poza sferą użyteczności publicznej	345

Rozdział X

Prawo ochrony konkurencji i konsumentów	349
1. Geneza i zakres regulacji prawnej	349
2. Podstawy prawne ochrony konkurencji i konsumentów	351
3. Cele ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	354
4. Pojęcie prawa konkurencji	355
5. Zakres podmiotowy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	356
6. Zakres przestrzenny ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	357
7. Zakres przedmiotowy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	358
8. Rynek właściwy	358
9. Zasada zakazu praktyk ograniczających konkurencję	360
10. Względny zakaz porozumień ograniczających konkurencję	368
11. Bezwzględny zakaz nadużywania pozycji dominującej	372
12. Decyzje kończące postępowanie w sprawach praktyk ograniczających konkurencję	378
13. Prewencyjna kontrola koncentracji przedsiębiorców	381
14. Decyzje w sprawach koncentracji	386
15. Zakaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	392
16. Decyzje w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	394
17. Organy ochrony konkurencji i konsumentów	396
18. Postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów	406
19. Postępowanie antymonopolowe w sprawach praktyk ograniczających konkurencję	409
20. Postępowanie antymonopolowe w sprawach kontroli koncentracji	415
21. Postępowanie w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	421
22. Kary pieniężne	423
23. Sądowe postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów	438

Rozdział XI

Prawo pomocy publicznej	441
1. Wprowadzenie	441
2. Podstawy prawne	442
3. Prawo pierwotne Unii Europejskiej	442
4. Prawo wtórne Unii Europejskiej	444

5. Prawo krajowe	445
6. Pojęcie pomocy publicznej.....	445
7. Kryteria identyfikacyjne	446
8. Kryteria ewaluacyjne – przesłanki uznania pomocy za zakazaną.....	449
9. Pomoc państwa wyłączona spod zakazu.....	451
10. Pomoc dla przedsiębiorstw świadczących usługi w ogólnym interesie gospodarczym	453
11. Postępowanie w sprawach dotyczących pomocy publicznej.....	458
12. Procedura dotycząca pomocy podlegającej zgłoszeniu	468
13. Procedura dotycząca pomocy niezgodnej z prawem	472
14. Procedura dotycząca pomocy świadczonej niezgodnie z przeznaczeniem	475
15. Procedura dotycząca istniejących programów pomocowych.....	475
 Rozdział XII	
Prawo pocztowe.....	483
1. Podstawy prawa pocztowego – prawo UE.....	483
2. Prawo wtórne.....	484
3. Prawo krajowe	497
4. Uprawnienia do wykonywania działalności pocztowej	498
5. Świadczenie usług pocztowych	502
6. Odpowiedzialność operatora pocztowego oraz postępowanie reklamacyjne.....	507
7. Świadczenie usług powszechnych.....	510
8. Dostęp do infrastruktury pocztowej.....	515
9. Kontrola sprawowana przez Prezesa UKE	520
 Rozdział XIII	
Prawo energetyczne	523
1. Podstawy prawa energetycznego.....	523
2. Cel ustawy – Prawo energetyczne.....	528
3. Uczestnicy rynku energii i paliw	529
4. Obowiązki przedsiębiorstw energetycznych	531
5. Zasada dostępu stron trzecich do sieci (urządzeń kluczowych) (<i>Third Party Access</i>).....	538
6. Zapewnienie warunków powstania i rozwoju konkurencji w sektorze energetycznym.....	548
7. Dostarczenie paliw lub energii – otwarcie rynku energii elektrycznej.....	554
8. Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej	558
9. Planowanie w sektorze energetycznym	563
10. Planowanie na poziomie jednostek samorządu terytorialnego.....	570
11. Organ do spraw regulacji gospodarki paliwami i energią.....	572
12. Koordynator do spraw negocjacji.....	580

13. Koncesje na wykonywanie działalności gospodarczej.....	581
14. Ustalanie taryf.....	593

Rozdział XIV

Prawo telekomunikacyjne.....	599
1. Podstawy prawa telekomunikacyjnego.....	599
2. Prawo Unii Europejskiej	599
3. Prawo krajowe	602
4. Zakres przedmiotowy ustawy – Prawo telekomunikacyjne.....	606
5. Cele prawa telekomunikacyjnego	610
6. Wykonywanie gospodarczej działalności telekomunikacyjnej.....	612
7. Regulowanie rynku telekomunikacyjnego.....	614
8. Dostęp telekomunikacyjny	621
9. Świadczenie usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym	630
10. Organ regulacyjny działalności telekomunikacyjnej.....	646
11. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej jako organ kontrolny	649
12. Postępowanie przed Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej.....	650

Rozdział XV

Prawo transportu kolejowego	653
1. Prawo transportu kolejowego – miejsce w systemie prawa	653
2. Cele (podstawy aksjologiczne) regulacji transportu kolejowego	655
3. Podstawy prawa transportu kolejowego – regulacja traktatowa UE.....	656
4. Prawo wtórne – regulacja harmonizująca prawo unijne i prawo krajowe państwa członkowskiego.....	657
5. Prawo krajowe	659
6. Podmioty działalności gospodarczej w sektorze transportu kolejowego....	661
7. Organy regulacji rynku transportu kolejowego	664
8. Bezpieczeństwo transportu kolejowego.....	678
9. Przewozy kolejowe o charakterze użyteczności publicznej – zapewnienie usługi publicznej	681
10. Udostępnianie infrastruktury kolejowej.....	683
11. Zapewnienie warunków konkurencji.....	695
12. Reglamentacja działalności gospodarczej w sektorze transportu kolejowego	698

Rozdział XVI

Prawo transportu lotniczego.....	705
1. Prawo transportu lotniczego – miejsce w systemie prawa.....	705
2. Działalność gospodarcza (podsektora) przewozów lotniczych – dostęp do rynku przewozów lotniczych.....	710
3. Obowiązek użyteczności publicznej przewoźnika lotniczego.....	719

4. Dostęp przewoźników do infrastruktury lotniska i usług portów lotniczych	722
5. Obowiązek użyteczności publicznej zarządzającego lotniskiem.....	730
6. Zasady funkcjonowania rynku obsługi naziemnej.....	734
7. Administracja lotnictwa cywilnego	741

Rozdział XVII

Prawo zamówień publicznych	747
1. Pojęcie prawa zamówień publicznych	747
2. Podstawy prawa zamówień publicznych	748
3. Zakres stosowania prawa zamówień publicznych.....	751
4. Systematyka postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	754
5. Uczestnicy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.....	756
6. Zasady prawa zamówień publicznych.....	760
7. Cele (podstawy aksjologiczne) prawa zamówień publicznych	766
8. Postępowanie o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości równej lub przekraczającej progi unijne	774
9. Postępowanie o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne (procedura krajowa)	820
10. Szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień publicznych ..	832
11. Zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi	847
12. Zamówienia sektorowe.....	848
13. Szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień sektorowych....	857
14. Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.....	861
15. Realizacja zamówień publicznych – umowa w sprawie zamówienia publicznego.....	871
16. Środki ochrony prawnej	877
17. Kontrola udzielania zamówień publicznych	884
Bibliografia	893

PRAWO GOSPODARCZE PUBLICZNE – MIEJSCE W SYSTEMIE PRAWA

1. Geneza

W ujęciu historycznym pojęcie prawa gospodarczego publicznego poprzedziło pojęcie prawa gospodarczego jako gałęzi prawa wprowadzone do terminologii naukowej w latach dwudziestych i trzydziestych ubiegłego stulecia. W tym czasie ukazały się pierwsze podręczniki prawa gospodarczego, co potwierdza jego „kryzysowy rodowód” – jako następstwa przypadającego na ten okres szczególnie intensywnego interwencjonizmu państwowego w płaszczyźnie prawnej, wyrażającego się w prawnej regulacji stosunków gospodarczych, będących do tej pory domeną prawa cywilnego i policyjnego (przemysłowego), jako reakcji na powstawanie wielkich organizacji monopolistycznych, gospodarki wojennej, zwłaszcza w czasie pierwszej wojny światowej, narastających kryzysów gospodarczych i konfliktów społecznych. Powstanie i rozwój prawa gospodarczego były następstwem zmiany koncepcji ustroju (systemu) gospodarki polegającej na odejściu od zasad gospodarki zorganizowanej według idei liberalnych, izolujących państwo i gospodarkę, na rzecz koncepcji gospodarki łączącej prywatną autonomię i wolność gospodarczą z odpowiedzialnością państwa za gospodarkę i sprawiedliwość społeczną.

Wraz z odejściem od koncepcji państwa liberalnego i gospodarki opartej na formule *laissez faire, laissez passer* zmienia się stosunek państwa do gospodarki i charakter państwowej ingerencji w życie gospodarcze. Nie jest to już tylko działalność reglamentacyjno-policyjna wypływająca z troski państwa o bezpieczeństwo życia i zdrowia obywateli. To przejaw interwencji państwa, które organizuje i kształtuje procesy gospodarcze z uwzględnieniem zadań i celów państwa wobec gospodarki, a więc w interesie publicznym, na rzecz dobra wspólnego, ze względu na dążenie do osiągnięcia sprawiedliwości społecznej¹. Tak zrodzone prawo gospodarcze rozwijało się według

¹ Zob. M. Madey, A. Stelmachowski, *Zarys prawa gospodarczego*, Warszawa 1970, s. 8–9; S. Włodyka, *Prawo gospodarcze. Zarys systemu. Część ogólna*, Warszawa 1981, s. 11 i n.; T. Rabska, *Prawo administracyjne stosunków gospodarczych*, Warszawa–Poznań 1977; A. Bator, *Czy powinniśmy wyodrębnić prawo gospodarcze?*

ordoliberalnej formuły zasada – wyjątek, oznaczającej, iż zasadą są wolność podmiotów gospodarujących i gwarancja własności prywatnej, wyjątkiem zaś – uzasadnionym interesem publicznym – państwowa ingerencja w procesy gospodarcze.

W płaszczyźnie dogmatycznej prawo gospodarcze powstało jako wynik nawarstwienia rozwiązań prawnych w coraz szerszym zakresie organizujących i kontrolujących gospodarkę. Pomimo swojej długiej tradycji prawo gospodarcze jest dyscypliną o spornym zakresie i przedmiocie regulacji. Jako odrębna gałąź prawa reguluje swoistą kategorię spraw gospodarczych, niebędących ze swej natury ani wyłącznie publicznymi, ani wyłącznie prywatnymi, lecz stanowiącymi ich syntezę. Przesądziło to o umiejscowieniu tego prawa między prawem publicznym a prawem prywatnym, co uzasadnia wyodrębnienie prawa gospodarczego ze względu na kompleksowy przedmiot regulacji prawnej – gospodarkę. W konsekwencji do norm prawa gospodarczego należą wszystkie normy prawne mające zastosowanie w procesie gospodarowania².

2. Podział prawa gospodarczego: publiczne i prywatne prawo gospodarcze

- 2 Normy prawne mające odniesienie do gospodarki nie są jednorodne, co jest konsekwencją poddania gospodarki (publicznej i prywatnej) różnym metodom regulacji prawnej. Metoda regulacji prawnej polega w zakresie prawa publicznego na posługiwaniu się normą ogólną oraz – równorzędną z tym – normą indywidualną (decyzjami indywidualnymi aparatu państwowego), natomiast w zakresie prawa prywatnego – w zasadzie wyłącznymi normami ogólnymi (tylko państwo jako bezstronny organ orzeka o prawie z inicjatywą podmiotów zainteresowanych)³.

W związku z tym jest konieczne przeprowadzenie granicy między publicznym i prywatnym prawem gospodarczym, co wydaje się problematyczne, gdyż sięgający czasów rzymskich podział na prawo publiczne i prywatne nie był charakterystyczny dla wszystkich czasów i kultur prawnych i obcy jest kręgowi prawa angloamerykańskiego. Nigdy nie został w pełni zrealizowany i mimo konstrukcyjnej atrakcyjności nie jest z punktu widzenia logiki prawa nieodzowny⁴. Podział ten natomiast dominuje w porządkach prawnych Europy kontynentalnej. Uzasadnia go posługiwanie się przez ustawodawców

Powrót do dyskusji [w:] *Współczesne funkcje państwa wobec gospodarki. Księga jubileuszowa Profesora Tadeusza Kocowskiego*, red. K. Kiczka, W. Małecki, Wrocław 2022, s. 57 i n.

² Por. szerzej S. Włodyka, *Problem struktury prawa*, PiP 1995/5, s. 20.

³ S. Włodyka, *Prawo gospodarcze...*, s. 10.

⁴ Zob. szerzej na ten temat K. Strzyczkowski, *Dychotomia systemu prawa a model prawa przyszłości* [w:] *Przyszłość prawa*, red. B. Hołyst, Warszawa 2017, s. 57–77 i podaną tam literaturę. W. Małecki, *O różnicach między publicznym i prywatnym prawem gospodarczym* [w:] *Państwo a gospodarka. Zasady – instytucje – procedury. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesor Bożenie Popowskiej*, Poznań 2020 s. 111 i n.

pojęciami „prawo publiczne” i „prawo prywatne” bądź założeniem takiego podziału w ramach regulacji i łączeniem z nim określonych skutków prawnych.

Rozróżnienie prawa publicznego i prawa prywatnego leży u podstaw obowiązującego 3 porządku prawnego i ma swoje uzasadnienie w funkcji pełnionej każdorazowo przez obie gałęzie prawa. Jest to wynik m.in. – w odniesieniu do prawa polskiego – przywrócenia wielu instytucji prawnych (własność publiczna, osoba publicznoprawna) będących skutkiem odrodzenia się podziału na prawo publiczne i prawo prywatne⁵. Analizując rozwój myśli teoretycznej dotyczącej omawianej problematyki, a także praktyczne konsekwencje dokonanych ustaleń, dochodzi się do wniosku, iż różnica między prawem publicznym a prywatnym nie ma charakteru apriorycznego. W każdym razie musi mieć ono za podstawę obowiązujący porządek prawny. Należy więc w każdym przypadku porównywać ze sobą przepisy i instytucje publiczno- i prywatnoprawne w ich znaczeniu i funkcji, jaką realizują. Proponowane rozróżnienia w szerszym lub węższym zakresie pozwalają dostrzec określone prawidłowości charakteryzujące dany porządek prawny, nigdy jednak nie dają podstawy do rozdzielnego traktowania wyodrębnionych bloków norm prawnych.

Podważany w teorii, a także w praktyce podział na prawo publiczne i prywatne w płaszczyźnie dogmatycznej wciąż istnieje. Obowiązujące prawo rozróżnia prawo publiczne i prywatne. Podział ten jest nie tylko prawnie legitymowany, lecz także uzasadniony funkcjonalnie. Prawo publiczne i prywatne pomimo zjawiska konwergencji pozostaje w dalszym ciągu zróżnicowane. W dalszym ciągu prawo publiczne w najwyższym stopniu stara się chronić interes publiczny i sprawiedliwość społeczną, natomiast prawo prywatne przesycone jest myślą o zapewnieniu prywatnej autonomii.

Prawo publiczne i prywatne rozróżniają Konstytucja i ustawy zwykłe, które jeszcze silniej podkreślają dualistyczny system prawa, aczkolwiek w wielu przypadkach istnieje konieczność łączenia regulacji prawa publicznego i prawa prywatnego.

Podział ten ma praktyczne znaczenie, m.in. wyznacza różną drogę sądową rozstrzygnięcia konfliktów, różne tryby postępowania, wyraża się w różnych środkach i formach prawnych działania. Nie są to wszakże tylko różnice terminologiczne, gdyż pojęcia prawa publicznego i prawa prywatnego obejmują specyficzne dla każdego z nich relacje prawne. Podział na prawo publiczne i prywatne uzasadnia zwłaszcza zróżnicowanie podmiotów. W zakresie prawa publicznego są to podmioty publiczne reprezentujące państwo oraz inne podmioty w zakresie realizacji zadań publicznych, działające w granicach przyznanych kompetencji. W za-

⁵ T. Rabska, *Przywracanie ciągłości pojęć prawnych* [w:] *Państwo prawa. Administracja. Sądownictwo*, red. A. Łopatka, A. Wróbel, S. Kiewlicz, Warszawa 1999, s. 212; A. Stelmachowski, *Zarys teorii prawa cywilnego*, Warszawa 1998, s. 187; S. Włodyka, *Problem struktury...*, s. 20.

kresie prawa prywatnego są to osoby fizyczne i osoby prawne oraz im podobne, które działają autonomicznie, w celu zaspokojenia ich własnych interesów⁶.

Publiczne prawo gospodarcze – pojęcie

- 4 Pojęcie prawa gospodarczego publicznego jest równoznaczne akceptacji, z uwzględnieniem podniesionych zastrzeżeń, podziału prawa w ogóle, a prawa gospodarczego w szczególności, na prawo publiczne i prawo prywatne przy łącznym zastosowaniu przedstawionych i rozwiniętych na gruncie doktryny teorii przyporządkowania (podmiotowej), interesu i nadrzędności⁷. Rozróżnienie prawa gospodarczego publicznego uzasadniają rodzaj podmiotów i interesu chronionego tym prawem oraz metoda regulacji prawnej. Biorąc pod uwagę wskazane dystynkcje, prawo gospodarcze publiczne to całokształt norm prawnych regulujących proces oddziaływania państwa i organów Unii Europejskiej na gospodarkę z udziałem organów administracji publicznej oraz podmiotów prawa publicznego a także prawa prywatnego w zakresie w jakim realizują zadania publiczne wobec gospodarki.
- 5 Celem prawa gospodarczego publicznego jest ochrona podstawowych wartości gospodarki rynkowej oraz wyznaczenie dopuszczalnych granic ich ograniczenia w interesie publicznym⁸. Nadto prawo gospodarcze publiczne reguluje bezpośrednio lub pośrednio działalność gospodarczą prowadzoną przez państwo i samorządy terytorialne, to jest oddziaływanie (interwencję) w gospodarce rynkowej, określaną jako „regulacja własnościowa”⁹.

Prawo gospodarcze prywatne – pojęcie

- 6 Pojęcie prawa gospodarczego prywatnego oznacza całą prywatnoprawną problematykę działalności gospodarczej, wyznaczoną granicą dzielącą ją od prawa gospodarczego publicznego.

Kryterium rozgraniczającym jest przedmiot regulacji prawa gospodarczego prywatnego, którym są relacje między osobami fizycznymi i podmiotami z nimi zrównanymi w procesie gospodarowania. Kryterium to nawiązuje do istoty prawa prywatnego będącego prawem społeczeństwa relatywnie niezależnego od państwa. Społeczeństwo jako zbiór autonomicznych i niezależnych jednostek realizuje autonomię prywatną i majątkową.

⁶ Zob. S. Włodyka, *Prawo gospodarcze...*, s. 6.

⁷ S. Włodyka, *Prawo gospodarcze...*, s. 11.

⁸ Zob. A. Chełmoński [w:] A. Borkowski, A. Chełmoński, M. Guziński, K. Kiczka, L. Kieres, T. Kocowski, *Administracyjne prawo gospodarcze*, Wrocław 2000, s. 7; C. Kosikowski, *Polskie publiczne prawo gospodarcze*, Warszawa 2003, s. 245.

⁹ Por. M. Guziński [w:] A. Borkowski, A. Chełmoński, M. Guziński, K. Kiczka, L. Kieres, T. Kocowski, *Administracyjne prawo gospodarcze*, Wrocław 2000, s. 216; C. Kosikowski, *Polskie publiczne...*, s. 255.

! **Podmiotami prawa gospodarczego** są osoby fizyczne i osoby prawne, nie wyłączając państwa i innych podmiotów prawa publicznego (jednostek samorządu terytorialnego) w takim zakresie, w jakim uczestniczą w obrocie gospodarczym, jako podmioty prawa prywatnego, wykonując autonomię prywatną i majątkową. 7

! Prawo gospodarcze prywatne **w ujęciu szerokim** jest więc całokształtem zasad i norm prawnych, za których pośrednictwem państwo i organy Wspólnoty Europejskiej organizują i kontrolują działalność gospodarczą, regulując stosunki gospodarcze między podmiotami prawa prywatnego na zasadzie równorzędności. Realizację zasad i norm prawa gospodarczego państwo powierza zasadniczo jego podmiotom, tj. przedsiębiorcom i konsumentom, w większości bez udziału organów państwowych, na podstawie praw podmiotowych podlegających ochronie¹⁰. 8

Przedstawione wyżej szerokie ujęcie prawa gospodarczego prywatnego jest zharmonizowane z przyjętą koncepcją prawa gospodarczego publicznego ze względu na przyjęcie kryterium podziału. Wychodząc od pojęcia prawa gospodarczego jako ogółu zasad i norm prawnych regulujących proces oddziaływania państwa na gospodarkę, prawo gospodarcze publiczne przewiduje udział w tym procesie organów władzy publicznej, które organizują i nadzorują ich realizację. Prawo gospodarcze prywatne natomiast nie przewiduje udziału organów władzy publicznej w jego realizacji i nadzorze, powierzone jest uczestnikom życia gospodarczego.

3. Przedmiot regulacji prawnej

Powstanie prawa gospodarczego, w tym prawa gospodarczego publicznego, jest warunkowane przez istnienie gospodarki jako samodzielnego przedmiotu regulacji prawnej. Wynika to z funkcjonalnej i kulturowej dyferencjacji systemów społecznych¹¹. W związku z tym konieczne jest wskazanie kryteriów operacyjnych w celu odróżnienia gospodarki od innych obszarów (dziedzin) życia publicznego, co jest z wielu powodów utrudnione¹². W płaszczyźnie rozważań prawniczych odczuwa się zwłaszcza deficyt konstytucyjnoprawnego określenia gospodarki, ustalającego jej miejsce w życiu społecznym, a także wyznaczenia celów, którym powinna służyć. W pewnym stopniu lukę

¹⁰ Zob. T. Rabska, *Jakie prawo gospodarcze*, RPEiS 1993/1, s. 21, s. 4; S. Włodyka, *Prawo gospodarcze...*, s. 20.

¹¹ M. Szydło, *Regulacja sektorów infrastrukturalnych jako rodzaj funkcji państwa wobec gospodarki*, Warszawa 2005, s. 27. Uwzględniając przeniesienie stanowienia i stosowania prawa i jego interpretacji w sprawach gospodarki na organy Wspólnoty Europejskiej, przeprowadzenie stosownej granicy jest zadaniem prawa wspólnotowego. W prawie tym przy określaniu działalności gospodarczej kluczowe znaczenie ma jej odgraniczenie od działalności skierowanej na cele społeczne, kulturalne i od działalności państwa (V. Emmerich, *Monopole i przedsiębiorstwa publiczne [w:] Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, red. M.A. Dausés, Warszawa 1999, s. 905).

¹² Por. A. Borkowski, A. Chełmoński, M. Guziński, K. Kiczka, L. Kieres, T. Kocowski, *Administracyjne prawo gospodarcze*, Wrocław 2003, s. 14–15.

Podręcznik jest kompleksowym i usystematyzowanym wykładem prawa gospodarczego publicznego przeznaczonym dla studentów prawa i administracji.

W części ogólnej scharakteryzowano: źródła i zasady ustroju gospodarczego, gospodarcze wolności i prawa podstawowe, zadania i obowiązki państwa wobec gospodarki, jak również organizację podmiotów realizujących zadania prawa gospodarczego w ramach określonych funkcji.

Część szczegółowa została podzielona zgodnie z dziedzinami tworzącymi prawo gospodarcze publiczne i zawiera: prawo działalności gospodarczej, prawo ochrony konkurencji, prawo pomocy publicznej, prawo pocztowe, prawo energetyczne, prawo telekomunikacyjne, prawo transportu lotniczego, prawo transportu kolejowego i prawo zamówień publicznych.

Książka przeznaczona jest zarówno dla studentów prawa, jak i aplikantów oraz praktyków, zainteresuje także pracowników naukowych specjalizujących się w prawie gospodarczym.

Kazimierz Strzyczkowski – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; autor ponad stu publikacji naukowych z zakresu prawa gospodarczego, w tym dotyczących kluczowych problemów prawnych ingerencyjnej działalności państwa i struktur ponadpaństwowych w gospodarce.

LEXOTEKA
więcej niż podręcznik

Poszukaj pozostałych podręczników
dostępnych online

www.lexoteka.pl

9788382866933 W07P01

ISBN 978-83-8286-693-3

9 788382 866933

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 99 ZŁ (W TYM 5% VAT)